มาตรฐานข้อสอบและการให้เกรดในมหาวิทยาลัย: เกรดเฟ้อและเกรดฝืด

นำเสนอเมื่อ : 21 มี.ค. 2557

เมื่อผู้จบการศึกษาจากมหาวิทยาลัยบางแห่งได้คะแนนผลการเรียนสูงมากหรืออาจมีคะแนนระดับเกียรตินิยมจำนวนมาก ยอมทำให้เกิดข้อสงสัยถึงมาตรฐานของการวัดและประเมินผลของสถาบันการศึกษาแห่งนั้น ทั้งนี้ต้องยอมรับความจริงในเบื้องต้นก่อนว่า นักศึกษาของสถาบันการศึกษาแต่ละแห่งมีความแตกต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของผลการเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานก่อนเข้าสู่สถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและของเอกชน

นักศึกษาที่มีผลการเรียนดีในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานส่วนมากจะเลือกเข้าเรียนต่อในสถาบันการศึกษาของรัฐเนื่องจากค่าเล่าเรียนมีค่าใช้จ่ายน้อยกว่า และมีความมั่นใจในระบบคุณวุฒิหรือปริญญาที่ได้รับมากกว่า ถึงแม้ในปัจจุบันมีมหาวิทยาลัยของรัฐเกิดขึ้นใหม่จำนวนมาก และอาจมีบางแห่งที่ผู้จบการศึกษาได้รับคุณวุฒิหรือปริญญาไม่ตรงกับเจตนาของการเข้ามาเรียนก็ตามเหตุการณ์เหล่านั้นค่อยๆ ได้รับการแก้ไขตามกลไกของระบบราชการไปแล้ว

สำหรับสถาบันอุดมศึกษาเอกชนต้องแข่งขันกับสถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและของเอกชนด้วยกันเองในการรับนักศึกษาเข้ามาศึกษาต่อในสถาบันการศึกษาของตน การสร้างแรงจูงใจและการเชิญชวนให้เข้าเรียนในสถาบันการศึกษาอาจนำวิธีการและกลยุทธ์ทางการตลาดมาใช้ทำให้ถูกมองว่าเป็นการทำธุรกิจทางการศึกษามากเกินไปและสิ่งที่คิด วาสร้างแรงจูงใจให้นักศึกษาเข้ามาเรียนได้คือ เรียนง่าย สะดวกสบายจบง่าย แค่จ่ายค่าเล่าเรียนให้ครบ จึงมีคำพูดเชิงประชดประชันว่า “จ่ายครบ จบแน่”

ยิ่งกว่านั้น ยังมีการปล่อยเกรดหรือ “ให้เกรดเฟ้อ” ทำให้ผู้จบการศึกษาได้เปรียบเมื่อมีการแข่งขันที่ต้องมีการพิจารณาเกรดของผู้จบการศึกษาเป็นคุณสมบัติประการหนึ่ง อาจทำให้ผู้ได้เกรดไม่ถึงขาดคุณสมบัติทันที ตัวอย่างเช่น การสมัครขอรับทุนศึกษาต่อหรือทุนการศึกษาแบบให้เปล่ากับผู้เรียนดี อาจมีการกำหนดเกรดขั้นต่ำ ที่ระดับ 3.00 ผู้ที่ได้เกรดไม่ถึง 3.00 ก็ขาดคุณสมบัติทันที การได้เกรดสูงๆ จึงเป็นการได้เปรียบกว่าเกรดต่ำๆ โดยอาจไม่ได้พิจารณาถึงมาตรฐานการวัดและประเมินผลหรือการให้เกรดของสถาบันการศึกษาแต่ละแห่งที่แตกต่างกัน

มาตรฐานข้อสอบ

ข้อสอบ เป็นเครื่องมือสำหรับวัดผลการศึกษาที่รู้จักกันทั่วไปข้อสอบที่ดีและมี มาตรฐานนั้นนักการศึกษาหรือผู้ที่เป็นครู/อาจารย์ย่อมมีความรู้และความเข้าใจเบื้องต้นถึงคุณลักษณะ สำคัญของข้อสอบที่ดี เช่น มีความเชื่อมั่น มีความเที่ยงตรง มีอำนาจจำแนก และ มีระดับความยากง่าย ในระดับมาตรฐาน เป็นต้น

แต่อย่างไรก็ตาม “ข้อสอบที่ครูทำขึ้น” (Teacher Made Tests) นั้นไม่อาจกล่าวได้ว่าเป็น “ข้อสอบมาตรฐาน” (Standardized Test)
แต่สามารถนำมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพถ้ามีกระบวนการควบคุมคุณภาพประกอบรวมอยู่ด้วย

กระบวนการควบคุมคุณภาพของข้อสอบนิยมทำในรูปของคณะกรรมการ ทั้งนี้
เพื่อความรอบคอบในการพิจารณาและเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบกระทั่งกับ ครู/อาจารย์ผู้ออกข้อสอบ
สำหรับสถาบันอุดมศึกษาหรือมหาวิทยาลัยเอกชนนั้น
คณะกรรมการตรวจสอบคุณภาพของข้อสอบจะเป็นบุคคลภายนอกสถาบันการศึกษาจำนวน 3-5
คนซึ่งอาจประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการศึกษา เนื้อหาวิชา และผู้ใช้บัณฑิต เป็นต้น

สำหรับมหาวิทยาลัยของรัฐส่วนมากไม่มีระเบียบหรือข้อบังคับกำหนดให้ต้องมีการควบคุมคุณภาพของข้อสอบและการออกข้อสอบ กระบวนการออกข้อสอบจึงถือเป็นความรับผิดชอบของผู้สอนในรายวิชานั้น
แต่ในทางปฏิบัติมหาวิทยาลัยของรัฐมักมีคณะกรรรมการในการออกข้อสอบและตรวจสอบ
คุณภาพข้อสอบก่อนจะนำไปใช้สอบกับนักศึกษาในระดับปริญญาตรี
แต่ในระดับบัณฑิตศึกษาส่วนมากยังไม่มีกระบวนการควบคุมการออกข้อสอบในรายวิชาต่าง ๆ
ซึ่งอาจถือเป็นประเด็นในด้านของความเป็นเลิศและเสรีภาพทางวิชาการของคณาจารย์

(ภาพประกอบที่ 2)

(คำบรรยายใต้ภาพ) *คณะกรรมการตรวจสอบคุณภาพของข้อสอบ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย*

มาตรฐานการให้เกรด

การควบคุมคุณภาพการตัดสินผลการศึกษาหรือการให้เกรดนั้น
โดยปกติเกรดที่ผู้สอนให้มาต้องผ่านการเห็นชอบหรือได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการหรือผู้มีอำนาจในการอนุมัติ เช่น คณะกรรมการประจำคณะวิชาที่เปิดสอนรายวิชานั้น คณบดี หรือ ผู้ที่คณบดีมอบหมาย
แต่ในทางปฏิบัติคณะกรรมการระดับคณะวิชาไม่อาจพิจารณากระบวนการ วิธีการ
หรือรายละเอียดของการให้เกรดหรือการตัดสินผลได้มากนัก
จึงจำเป็นต้องมีคณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อการตรวจสอบการตัดสินผลและการให้คะแนนหลังจากที่มีการตรวจสอบการออกข้อสอบแล้วอีกครั้ง

ในสถาบันอุดมศึกษาหรือมหาวิทยาลัยเอกชนกำหนดให้มีการตรวจสอบการตัดสินผลโดยคณะกรรมการจากภายนอก เช่นเดียวกับการควบคุมคุณภาพของข้อสอบเพื่อพิจารณากระบวนการ วิธีการตัดสินผล หรือการให้เกรดกับนักศึกษา
สำหรับหลักเกณฑ์การพิจารณาดูจากกระบวนการวิธีการตัดเกรดตามหลักวิชาการวัด
และประเมินผลทางการศึกษาและการใช้ดุลพินิจประกอบการพิจารณา

แต่สำหรับสถาบันอุดมศึกษาหรือมหาวิทยาลัยของรัฐส่วนมากไม่มีระเบียบหรือข้อบังคับกำหนดไว้เช่นกัน
แต่ในทางปฏิบัติมักมีการตรวจสอบตั้งแต่ระดับคณะกรรมการบริหารหลักสูตรหรือ คณะกรรมการภาควิชา
หรือหัวหน้าภาควิชา (ถ้ามี) และกรรมการระดับคณะวิชาก่อนจะนำส่งฝ่ายทะเบียน

การแก้ไขเกรดถือเป็นเรื่องสำคัญมาก
ต้องผ่านการพิจารณาและเห็นชอบจากอาจารย์ผู้สอนและคณะกรรมการที่อนุมัติผลการศึกษาก่อนจึงจะแก้ไขได้
ผู้ใดแก้ไขเกรดโดยไม่ผ่านกระบวนการที่ถูกต้องถือเป็นความผิดร้ายแรง

เกรดเฟ้อและเกรดฝืด

“เกรดเฟ้อ” หมายถึง การตัดสินผลด้วยการให้เกรดเกินมาตรฐานขีดความสามารถที่แท้จริงส่วน “เกรดฝืด” หมายถึง การตัดสินผลด้วยการให้เกรดต่ำกว่ามาตรฐานขีดความสามารถที่แท้จริง

การเกิดเกรดเฟ้อหรือเกรดฝืดนั้นเกิดจากการขาดกระบวนการในการควบคุมคุณภาพการตัดสินผลหรือการให้เกรดอย่างเคร่งครัดการให้เกรดจึงตกอยู่ภายใต้ดุลพินิจของอาจารย์ผู้สอนเป็นสำคัญถึงแม้ว่าสิทธิ์หรืออำนาจในการตัดสินผลนี้ควรเป็นของอาจารย์ผู้สอนไม่ควรให้ผู้ใดก้าวล่วงอำนาจในการใช้ดุลพินิจนี้ได้
แต่ควรต้องมีระบบการตัดสินผลที่เป็นที่ยอมรับสำหรับอาจารย์เพื่อการใช้เป็นกระบวนการในการตัดสินผลได้อย่างถูกต้องเที่ยงตรง และเชื่อถือได้อย่างอย่างมั่นใจด้วย

ระบบที่กล่าวถึงนั้นอาจเป็นเอกสารคู่มือที่แสดงถึงกระบวนการในการตัดสินผลหรือให้เกรดอาจอยู่ในคู่มือครู/อาจารย์ หรืออาจเป็นระบบสารสนเทศบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์ หรือเป็น Software ที่ใช้กับคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลที่ช่วยการตัดสินผลด้วยวิธีการต่างๆ ตามเกณฑ์ที่อาจารย์ผู้สอนและสถาบันการศึกษาได้กำหนดไว้
สิทธิและเสรีภาพของอาจารย์ผู้สอนจึงยังคงมีอยู่บริบูรณ์โดยมิมีการก้าวล่วง แต่เพิ่มความถูกต้อง รวดเร็ว แม่นยำและยืนยันระบบที่เป็นกระบวนการตัดสินผลได้อย่างชัดเจน

"เกรดเฟ้อ" มักเกิดในสถาบันอุดมศึกษาหรือมหาวิทยาลัยเอกชนทั้งนี้อาจเป็นความกรุณาของอาจารย์ที่ต้องการให้ศิษย์ของตนได้มีโอกาสในสังคมมากขึ้นเพราะรู้สึกว่าผู้จบการศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษาเอกชนมักจะเสียเปรียบผู้จบการศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษาของรัฐประกอบกับนโยบายของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนบางแห่งต้องการรักษานักศึกษาไว้ถ้าให้เกรดนักศึกษาน้อยจะทำให้นักศึกษาต้องพักการเรียนหรือพ้นสภาพการเป็นนักศึกษา
นอกจากนั้นครู/อาจารย์อาจถูกเพ่งเล็งจากผู้บริหารถึงการให้เกรดที่ทำให้ นักศึกษาต้องพ้นสภาพหรือได้เกรดต่ำๆ จำนวนมาก

ส่วน "เกรดฝืด" มักเกิดในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐซึ่งอาจารย์มีสิทธิและเสรีภาพในการตัดสินผลและให้เกรดนักศึกษาของตนมากกว่าในสถาบันอุดมศึกษาของเอกชนประกอบกับค่านิยม บางประการที่ว่าถ้าให้เกรดต่ำ จำนวนมากถือว่าอาจารย์ผู้นั้นเก่งมีมาตรฐานสูง บางห้องเรียนไม่มีใครได้เกรดสูงกว่า C หรือบางห้องให้เกรด F เกือบทั้งห้อง ผ่านเพียงคนเดียว ยิ่งสร้างความน่าเกรงขามให้กับอาจารย์ผู้นั้น

ข้อเสนอสำหรับผู้เกี่ยวข้อง

ในอดีตผู้เข้ารับราชการถ้าได้คะแนนเกียรตินิยมจะมีเงินเพิ่มพิเศษให้ แต่ปัจจุบันได้ยกเลิกไปแล้ว แต่ในหน่วยงานรัฐวิสาหกิจบางแห่งยังไม่ยกเลิกผู้จบการศึกษาระดับเกียรตินิยม ยังมีค่าตอบแทนเพิ่มพิเศษ การให้รางวัลผู้เรียนดีด้วยการตอบแทนด้วยเงินเพิ่มพิเศษนี้มีทั้งข้อดีและข้อวิพากษ์เรื่องของความเป็นธรรมจนภาคราชการต้องยกเลิกไป ซึ่งอาจถูกมองได้ว่าเป็นการไม่ส่งเสริมให้ผู้เรียนตั้งใจเรียน

ในภาครัฐอาจต้องมีการทบทวนการให้รางวัลผู้เรียนที่มีความตั้งใจเรียนและได้ คะแนนหรือเกรดระดับเกียรตินิยม

สำหรับรัฐวิสาหกิจและภาคเอกชนที่ยังคงมีค่าตอบแทนพิเศษสำหรับผู้ได้คะแนนเกียรตินิยม อาจต้องทบทวนระเบียบและนโยบายนี้เพื่อสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนมีความอุตสาหะและให้อยู่บนฐานของความเป็นธรรมกันผู้อื่นด้วยเช่นกัน

การควบคุมคุณภาพการให้เกรดจึงเป็นกระบวนการที่ควรนำมาใช้อย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน รวมทั้งของรัฐที่ยังไม่มีระบบการควบคุมคุณภาพของข้อสอบ การออกข้อสอบระบบช่วยเหลือการตัดสินผลและการให้เกรดสำหรับคณาจารย์ในสถานศึกษาของตน และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาควรต้องมีการตรวจสอบอย่างเคร่งครัดในการสอบ การออกข้อสอบและการตัดสินผลการเรียนของนักศึกษาอีกด้วย

รองศาสตราจารย์ ดร.กฤษมันต์ วัฒนาณรงค์

ขอบคุณที่มาจาก ไทยรัฐ